

คำวินิจฉัยของ นายอูระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๕๓

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เสนอคำร้อง ๗ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายมะสุเซ็น มะสุยี จงใจไม่ยื่นบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงได้ความว่า นายมะสุเซ็น มะสุยี ผู้ถูกร้อง ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่ ๑๒๕/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๐ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐
พร้อมกับ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรีผู้สั่งแต่งตั้ง ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑
และมาตรา ๒๕๒ บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สิน ๗ นั้น

ตามคำร้องมีปัญหาที่ต้องพิจารณาว่า

๑. ผู้ถูกร้อง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ
ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือไม่ และเมื่อใด

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายก
รัฐมนตรี จึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕
มาตรา ๔ (๑๖) จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ ต่อคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยต้องยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์
ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ในรอบปีภาษีที่ผ่านมาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสอง ปัญหาว่าต้องยื่นเมื่อใดนั้น ผู้ถูกร้อง
ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐
และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เนื่องจากการเข้าดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วงเปลี่ยน
ผ่านระหว่างรัฐธรรมนูญฉบับเก่ากับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐
ดังนี้ จึงถือว่าผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญใหม่ ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ มีหน้าที่
ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ ดังนี้ ครั้งที่ ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในวันที่ ๘

พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ครั้งที่ ๒ กรณีพ้นจากตำแหน่งภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ และ ครั้งที่ ๓ กรณีหลังพ้นจากตำแหน่งหนึ่งปี ภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๑

๒. ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ ตามกำหนดเวลาที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีหนังสือแจ้งเตือนให้ทราบรวม ๔ ฉบับ อันเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อพิสูจน์เจตนาของผู้ถูกร้อง

ฉบับแรก มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ โดยได้รับหนังสือจากผู้ถูกร้องชี้แจงลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ว่า ได้จัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ แล้ว โดยจัดส่งทางไปรษณีย์ชนิดลงทะเบียน ตามหลักฐานการส่งลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ฉบับที่สอง มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่าในช่วงเวลาที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ มีบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นทั่วประเทศส่งทางไปรษณีย์เข้าไปยังสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ) จำนวนมาก และได้คัดแยกไว้ต่างหากเนื่องจากยังไม่ต้องตรวจสอบ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ ของผู้ถูกร้องอาจมาปะปนอยู่กับบัญชีดังกล่าว ยากแก่การค้นหา จึงขอให้ผู้ถูกร้องส่งสำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบ

ฉบับที่สาม มีหนังสือลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่าระยะเวลาได้ล่วงเลยมาพอสมควรแล้ว คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ยังไม่ทราบผลการชี้แจงของผู้ถูกร้อง ขอให้ผู้ถูกร้องดำเนินการโดยด่วน ปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงหรือส่งสำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทราบแต่อย่างใด

ฉบับที่สี่ มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการให้ถูกต้องภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากพ้นกำหนดจะถือว่าผู้ถูกร้องไม่มีกรณีที่จะชี้แจงข้อเท็จจริงใดๆ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยในคราวนี้ได้รับหนังสือตอบพร้อมเหตุผลต่างๆ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ โดยในตอนท้ายหนังสือแจ้งว่าทรัพย์สินของตนและภรรยา - บุตร ยังเหมือนเดิม

พิจาระห์แล้วเห็นว่า แม้ผู้ถูกร้องจะมีหนังสือตอบสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ฉบับลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยมีหลักฐานเป็นใบรับฝากไปรษณีย์ภัณฑ์ในประเทศของที่ทำการไปรษณีย์นราธิวาส เลขที่ ๖๐๑๐ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ว่าได้ส่งเอกสารบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ แล้วก็ตาม แต่เอกสารดังกล่าวไม่มีสำเนาเอกสารให้ตรวจสอบได้ตามที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้าง ซึ่งปัญหานี้ฟังได้ในทางที่เป็นคุณแก่ผู้ถูกร้องว่า ได้มีการส่งหลักฐานตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแล้วจริง ถือว่าเป็นครั้งแรกที่ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

เมื่อรัฐธรรมนูญบัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ อีกสองครั้ง คือ ภายในสามสิบวันนับแต่พ้นจากตำแหน่ง และอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ปัญหาจึงมีว่าเมื่อพิจารณากำหนดเวลาที่ผู้ถูกร้องจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ หลังจากการยื่นครั้งแรกกรณีเข้ารับตำแหน่งแล้ว ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้ทำหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ในสองครั้ง คือภายในสามสิบวันหลังพ้นตำแหน่งหนึ่งครั้งและหลังพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปีอีกครั้งหนึ่งแต่อย่างใด แม้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะให้โอกาสผู้ถูกร้องในการพิสูจน์เจตนาโดยมีหนังสือแจ้งเตือนแล้วก็ตาม ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญและยืนยันเรื่องการส่งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ซึ่งถือเป็นครั้งแรกหลังจากเข้ารับตำแหน่งเพียงครั้งเดียวนอกจากนี้ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี ทั้งๆ ที่ระยะเวลาที่ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ครั้งสุดท้ายหลังจากพ้นตำแหน่งแล้วหนึ่งปี คือภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหนังสือเตือนฉบับที่สี่ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ นั้น เป็นเวลานานพอที่ผู้ถูกร้องจะรวบรวมหลักฐานส่งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบได้ การอ้างเหตุผลต่างๆ ของผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ในตอนท้ายหนังสือแจ้งเพียงทรัพย์สินของตน และภรรยา - บุตร ยังเหมือนเดิมนั้น มิใช่หลักฐานที่จะกล่าวอ้างต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ว่าได้มีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบแล้ว

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า นายมะสุเซ็น มะสุยี ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ประกอบมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ